

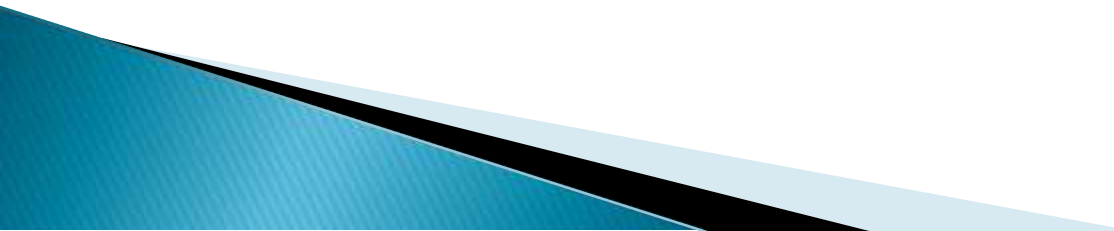
24.03.2023
9-Б клас

Вчитель: Андрєєва Ж.В.

Як протидіяти стигмі, дискримінації і СНІДфобії

Мета уроку

- ▶ дізнатися, як порушення прав людини сприяє поширенню епідемії ВІЛ/СНІДу;
  - ▶ зрозуміти, що відчуває жертва дискримінації;
  - ▶ навчитися розпізнавати прояви стигми і дискримінації стосовно людей, які живуть з ВІЛ.
-

Поняття «стигма»

- ▶ **Стигма** (тавро) — стереотип, який існує в суспільстві стосовно того, що певні якості людей або їхня поведінка є ганебними й аморальними.
- ▶ Щодо СНІДу існує уявлення, що це — хвороба споживачів ін'єкційних наркотиків, працівників комерційного сексу, гомосексуалів і розпусників. Тому коли дізнаються, що хтось ВІЛінфікований, до нього починають ставитися з відразою.

Дискримінація

- ▶ *Дискримінація* — це стигма у дії, порушення або позбавлення людини прав, наприклад, через стан її здоров'я.
- ▶ Дехто вважає, що усіх ВІЛ-інфікованих треба ізолювати, як, наприклад, хворих на чуму чи дизентерію.

СНІДофобія

- ▶ **СНІДофобія** — страх перед зараженням ВІЛ, який виходить за межі здорового глузду.
- ▶ Коли людина відчуває необґрунтований страх, з яким вона не здатна впоратися самотійно, їй слід звернутися до психолога чи психіатра.
- ▶ Якщо це ваша проблема, спробуйте уявити, що на ВІЛ-інфекцію захворіла людина, спілкуванням з якою ви нізащо не пожертвуєте. Це допомагає охолодити емоції і ввімкнути розум з тим, щоб дізнатися про заходи безпеки, яких слід дотримуватися.

Прочитайте деякі висловлювання на адресу
ВІЛ-позитивних людей.

Зазначте, погоджуєтеся з ними чи ні.

<i>Стереотипи</i>	<i>Погоджуюсь</i>	<i>Ні</i>
«На це хворіють лише наркомани і повії».	☐	☐
«Не варто їх лікувати, вони приречені на смерть».	☐	☐
«СНІД поширюють переважно біженці й мігранти».	☐	☐
«ВІЛ-інфіковані отримують по заслuzі».	☐	☐
«Їх усіх треба ізолювати від суспільства».	☐	☐
«ВІЛ-інфікованим дітям не місце в школі».	☐	☐
«Треба триматися подалі від тих, у кого в родині є хворі на СНІД».	☐	☐

Прочитайте притчу «Як здолати велетня».

Як здолати велетня

далекій країні жив велетень. Щороку в один і той самий день він спускався з гір, підходив до міської брами і починав погрожувати мешканцям міста.

— Нехай найхоробріший із вас вийде на бій зі мною! — волав велетень громовим голосом. — Інакше я перетворю це місто на купу сміття...

Щороку міська брама відчинялася, і один воїн виходив на бій з велетнем. Той, побачивши жертву, реготав і насміхався з людей:

— Оце і є найхоробріший із вас? Та я вб'ю його одним ударом!

І ще жодному воїнові не вдалося хоча б вихопити меч, усі вони стояли, немов зачакловані, аж доки сокира велетня зносила їм голову.

Одного разу напередодні страшної події до міста завітав хоробрий лицар. Побачивши зажурені й налякані обличчя перехожих, він запитав у них, що сталося.

— Це все через велетня, — почув у відповідь.

— Якого ще велетня? — здивувався лицар. І люди розповіли йому про свою біду.

— Побачимо, що це за велетень, — сказав лицар. — Цього разу я сам битимуся з ним.

Того дня, коли велетень з'явився біля міської брами, лицар уже чекав на нього з мечем у руках. Побачивши велетня, він був вражений його розмірами й страшним виглядом і мало не пожалкував про своє рішення. Та відступати було пізно, і лицар, зібравши в кулак усю свою відвагу, рушив на велетня.

Ступивши кілька кроків, він помітив, що велетень не лише не збільшився (як це мало б бути при наближенні), а, навпаки, навіть трохи зменшився. Лицар рушив далі, не відводячи очей від супротивника. Та що ближче він підходив, то меншим ставав велетень. Він зменшувався і зменшувався просто на очах. А коли лицар підійшов до нього впритул, то побачив, що на зріст велетень не більш як тридцять сантиметрів.

— Хто ти? — запитав лицар, схилившись над ним.

— Моє ім'я Страх, — відповів велетень і розтанув у повітрі.

Прочитайте реальну ситуацію, в якій опинився ВІЛ-позитивний підліток — мешканець невеликого містечка.

- ▶ Обговоріть: 1. Що відчуває хлопець? 2. Що він думає про людей свого містечка? 3. Що, на вашу думку, найбільше образило його і чому?

Мені не дозволяють ходити на фізкультуру і грати у футбол.

Коли я запросив двох дівчат на день народження, вони відмовилися прийти.

А одного разу в мене украли книжку й написали у ній погані слова. Вони кинули її мені під ноги і сміялися.

Потренуйтеся захищати права ВІЛ-позитивних людей:

- прочитайте запитання і відповіді;
- обговоріть можливі варіанти ваших відповідей.

- ▶ **З:** *Чи може ВІЛ-позитивний педагог працювати у школі й чи зобов'язаний він повідомити директору про свій діагноз?*
- ▶ **В:** Діагноз ВІЛ-інфекція не є перепорою для будь-якої професійної діяльності. Розголошення ВІЛ-статусу — особиста справа кожного. Людина приймає це рішення, зважуючи всі «за» і «проти». Найчастіше добровільно розголошують свій діагноз відомі люди, які прагнуть зробити внесок у боротьбу зі стигмою і дискримінацією ВІЛ-позитивних. За законом ВІЛ-позитивна особа зобов'язана повідомити про це лише своєму сексуальному партнеру.

- ▶ **З:** *Мій знайомий хоче лікувати зуби в сучасній клініці, але там відмовляють ВІЛ-позитивним. Чи доведеться йому відповідати за те, що він не повідомить лікаря про свій діагноз?*
- ▶ **В:** Закон не передбачає такої відповідальності. Усі лікарі мають дотримуватися однакових заходів безпеки стосовно своїх пацієнтів — так, наче кожен із них інфікований.

- ▶ **З:** *Мені сказали, що оскільки я ВІЛ-позитивний, то не зможу поїхати за кордон навіть у турпоїздку. Але як у тур-агентстві дізнаються про це? Може, в лікарні поставлять штамп у моєму паспорті?*
- ▶ **В:** Жодної відмітки у паспорті не роблять. Лише деякі країни вимагають довідку про ВІЛ-статус для отримання візи. Отже, ви можете мандрувати світом і жити повноцінним життям.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Розгляньте запропоновані ситуації і визначте, чи були в них порушення прав людини і яких саме.

Відповіді надсилайте:

Human,

zhannaandreeva95@ukr.net

Ситуація 1

«Мій онуччі 9 місяців. Вона перебуває на обліку в СНІД-центрі. Коли ми прийшли на плановий огляд до дитячої поліклініки, лікар не оглянула дитину і навіть попросила не роздягати її. Вона пояснила це тим, що потім сюди придуть інші, здорові діти, і це може бути небезпечно для них».

Ситуація 2

«До дитячого садка ми ходили рівно місяць. Хоч коли б я не прийшла за дитиною, вона завжди сиділа на стільчику окремо від інших дітей. До неї ставилися як до ВІЛ-позитивної — давали зрозуміти, що нам тут не місце».

Ситуація 3

«Коли я лікувався у тубдиспансері, мені сказали, що змушені виписати мене, тому що ліжок не вистачає навіть для тих, у кого немає ВІЛ».

Ситуація 4

Два роки тому Олена дізналася свій діагноз — ВІЛ-інфекція. Нездовго вона влаштувалася на поліграфічне підприємство. Але світ не без «добрих» людей, і про діагноз дівчини стало відомо на роботі. Її негайно звільнили. Наступного дня Олена прийшла до обласного центру з профілактики і боротьби зі СНІДом і побачила в коридорі своїх колег, яких адміністрація направила на примусове обстеження.

1. Право на інформацію.
2. Право на отримання медичної допомоги.
3. Право на досягнення максимально можливого рівня фізичного і психічного здоров'я.
4. Право на роботу.
5. Усі діти мають право на інформацію, навчання і всебічний розвиток своїх здібностей.
6. Право на добровільне і конфіденційне тестування на ВІЛ-інфекцію.
7. Право збереження лікарської таємниці.